

Рейтинговий звіт ODSA-005-019 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Одеса
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	22.05.2018 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaAA-
Прогноз:	стабільний
Рівень інвестиційної привабливості	uaINV5
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.07.2016 р.
Дата оновлення:	22.05.2018 р.

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня кредитного рейтингу

Кредитний рейтинг ґрунтується на результатах аналізу економічних та фінансових показників за 2017 рік, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної в розпорядженні комунальної власності та перспективних планів на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана Одеською міською радою, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.07.2016	08.12.2016	18.05.2017	08.12.2017	22.05.2018
Рівень рейтингу	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaAA** характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Знак «-» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Висновок рейтингового агентства щодо рівня інвестиційної привабливості

Рейтинг інвестиційної привабливості м. Одеси ґрунтується на результатах аналізу інвестиційного потенціалу міста та інвестиційного ризику, який пов'язаний з інвестиційною діяльністю на території міста без урахування внутрішніх ризиків, спільних для усіх об'єктів рейтингування на території України.

Рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія рейтингу

Дата	21.07.2016 р.	18.05.2017 р.	22.05.2018
Рівень рейтингу	uaINV5	uaINV5	uaINV5
Рейтингова дія	визначення	оновлення	оновлення

Об'єкт рейтингування з рівнем рейтингу uaINV5 характеризується найвищим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Довідково: За шкалою рівнів інвестиційної привабливості

uaINV5	Об'єкт рейтингування характеризується найвищим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV4	Об'єкт рейтингування характеризується високим рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV3	Об'єкт рейтингування характеризується привабливістю для здійснення інвестицій на рівні вище середнього порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV2	Об'єкт рейтингування характеризується середнім рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.
uaINV1	Об'єкт рейтингування характеризується низьким рівнем привабливості для здійснення інвестицій порівняно з іншими об'єктами рейтингування.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси підтримується:

- високим рівнем бюджетної забезпеченості міста: обсяг доходів бюджету м. Одеси без урахування трансфертів у розрахунку на одного мешканця в 2017 році перевищував середній показник по місцевих бюджетах у цілому (на 12,3%) та показники багатьох міст України, співставних за адміністративно-територіальним статусом;
- високими темпами зростання доходної частини бюджету без урахування трансфертів (130,4% у 2015 році, 148,4% у 2016 році та 129,1% у 2017 році), в тому числі в результаті позитивного впливу бюджетної та податкової реформ;
- диверсифікацією господарського комплексу міста за видами економічної діяльності, а також низьким рівнем концентрації надходжень до бюджету за основними платниками податків та інших обов'язкових платежів;
- помірною чутливістю господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків;
- ефективною політикою міської влади стосовно управління місцевим боргом з метою оптимізації його обсягу й структури та доброю кредитною історією.

Рівень кредитного рейтингу м. Одеси обмежується:

- високою потребою в залученні додаткового фінансування, в тому числі на відновлення об'єктів міської інфраструктури та житлово-комунального господарства;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою діловою активністю в окремих секторах економіки, що негативно впливає на потенціал зростання й платоспроможність економічних суб'єктів.

Резюме

Загальна інформація про місто

Одеса – місто обласного значення, адміністративний центр Одеської області, важливий промисловий, науковий, фінансовий, транспортний, туристичний та культурний центр на території України. Територія міста, що розташовано на північно-західному узбережжі Чорного моря, охоплює 162,42 кв. км. Протягом 2017 року межі міста не переглядалися. Адміністративно територія міста поділяється на 4 райони: Київський, Малиновський, Приморський та Суворовський. Районні у місті ради не створені.

Основні показники

Основні показники соціально-економічного розвитку та фінансового стану м. Одеси

Назва показника	2014	2015	2016	2017	Темп росту за ост. період, %
Чисельність наявного населення (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	1 016,5	1 010,8	1 010,8	1 011,5	100,1
Середньооблікова чисельність штатних працівників, тис. осіб	267,9	248,8	245,6	246,6*	100,4*
Середньомісячна заробітна плата, грн.	3 305,0	4 089,0	5 051,0	6 761,9*	133,9*
Заборгованість з виплати заробітної плати (станом на кінець звітного періоду), млн. грн.	17,4	46,2	45,1	45,8	101,5
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	12 444,9	16 947,7	21 612,3	25 862,6	119,7
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	5 534,9	5 055,3	8 153,4	11 597,3	142,2
Прямі іноземні інвестиції (станом на кінець звітного періоду), млн. доларів США	605,7	565,6	537,7	530,9	99,5
Зовнішньоторговельний товарооборот, млн. доларів США	2 577,6	1 441,5	1 513,1	1 883,6	124,5
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	433,5	371,6	263,0	420,0	159,7
Доходи бюджету, млн.грн.	3 709,4	5 683,2	7 422,1	9 335,2	125,8
Видатки бюджету та кредитування, млн.грн.	3 491,4	5 339,7	7 410,2	10 264,1	138,5
Прямий борг (без врахування позик з Єдиного казначейського рахунку), млн.грн.	101,9	0,0	0,0	509,0	-

* розраховано агентством «Кредит-Рейтинг» на підставі показників Головного управління статистики у Одеській області, що надаються окремо за I, II, III та IV квартали 2017 року

Соціальна сфера та економіка міста

За чисельністю населення (1 011,5 тис. осіб станом на 01.01.2018 р.) Одеса належить до великих міст України. Протягом 2017 року чисельність наявного населення зростала за рахунок позитивного сальдо міграції. Показники природного приросту, як і в попередніх періодах, були від'ємні. Зважаючи на структуру економіки Одеси, ринок праці міста достатньо диверсифікований як за видами економічної діяльності, так і за основними роботодавцями. Розвиток ринку праці міста Одеса у 2017 році характеризувався незначним зростанням середньооблікової чисельності зайнятих. Рівень зайнятості населення в місті залишався високим, відбулося зростання кількості вільних робочих місць (вакантних посад), заявлених роботодавцями, а навантаження

zareєстрованих безробітних на одне вільне робоче місце (вакантну посаду) у грудні 2017 року (як і на початок минулого року) було низьким та становило в середньому 1 особу. Слід зауважити, що трудові ресурси міста є достатньо мобільними, значна чисельність мешканців міста зайнята в малому бізнесі – за даними міської ради на малих та середніх підприємствах працювало 133,3 тис. осіб.

Темпи зростання середньомісячної заробітної плати штатних працівників м. Одеси, як і в 2016 році, були високими й значною мірою були забезпечені поетапним зростанням мінімальної заробітної плати та здійсненням індексації заробітної плати згідно з чинним законодавством. Протягом 2017 року за розрахунками рейтингового агентства¹ рівень оплати праці збільшився на 33,9% до 6 761,9 грн., що перевищує середньообласний показник на 3,4%, проте на 4,8% нижче середнього значення по країні. За IV квартал 2017 року середньомісячна номінальна заробітна плата штатного працівника підприємств по місту становила 7 536 грн, що відповідно до розрахункових даних на 24,9% більше, ніж у I кварталі 2017 року (I квартал 2017 року - 6 036 грн) та на 3,7% вище, ніж нараховано штатному працівнику в середньому по області, а також у 2,4 рази більше мінімальної заробітної плати (3 200 грн). Зростання рівня номінальної заробітної плати та середньоблікової чисельності штатних працівників позитивно впливало на динаміку надходжень податку на доходи фізичних осіб, обсяг якого збільшився у 2017 році на 39,3% до відповідного показника у 2016 році. Співвідношення обсягу боргу за заробітною платою до середньомісячного фонду оплати праці становило 2,7%, що відповідало помірному рівню заборгованості.

Економічний потенціал Одеси характеризується багатогалузевою промисловістю, розгалуженою транспортною мережею та розвиненим портовим господарством. Крім того, місто має широкую мережу ринкової інфраструктури, фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури. Рівень диверсифікації міської економіки за видами економічної діяльності високий, відсутня суттєва залежність господарського комплексу та бюджету міста від діяльності окремих провідних підприємств чи груп компаній або підприємств однієї галузі. Це забезпечує помірну чутливість господарського комплексу та бюджету міста до економічних ризиків.

Найбільшу питому вагу за обсягами сплати обов'язкових платежів до загального фонду бюджету міста в 2017 році мали підприємства транспортного комплексу міста, промислові підприємства, установи бюджетної сфери (державне управління, освіта, охорона здоров'я, надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту), фінансові установи, підприємства торгівлі. Надходження кожного з основних платників не перевищували 1,5% доходної частини загального фонду бюджету міста (без урахування трансфертів), а 20 основних платників податків формували 6,5% зазначених надходжень.

Протягом 2014-2016 рр. на економіку українських міст та їх фінансовий стан негативно впливали складна ситуація в економіці країни та зростання інфляційного тиску, що призвело до зниження реальних доходів підприємств і громадян. У II половині 2016 року після тривалої рецесії намітилися тенденції до поступового відновлення темпів зростання економіки, відбувалося уповільнення інфляційних процесів внаслідок стриманої монетарної та фіскальної політики, а також завдяки

¹ у зв'язку із запровадженням нової методології звітування територіальні підрозділи Державної служби статистики надають основні показники статистики праці (середньоблікова чисельність штатних працівників та середньомісячна заробітна плата штатних працівників) окремо за кожний квартал, а розрахунки наростаючим підсумком (за півріччя або рік) не здійснюють

сприятливій динаміці світових цін на сировину та стабілізації інфляційних очікувань. У 2017 році відновлення економічного зростання тривало: мало місце зростання інвестицій та приватного споживання, у промисловості спостерігалось збільшення обсягів виробництва в машинобудуванні, хімічній промисловості, у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів, позитивну динаміку зберігали також галузі споживчого спрямування. При цьому зберігалися негативні чинники, що впливали на фінансовий ринок країни, а також нестабільна ділова активність в окремих секторах економіки, що у свою чергу негативно впливає на потенціал зростання та платоспроможність економічних суб'єктів.

Рівень соціально-економічного розвитку та інвестиційний потенціал міста, як і в попередніх періодах, були високі. За результатами 2017 року динаміка більшості показників, що характеризують стан міської економіки та рівень ділової активності, була позитивною.

Ситуація в промисловому комплексі країни впродовж 2017 року характеризувалася поступовим відновленням обсягів промислового виробництва за окремими галузями. При цьому негативні фактори, що впливали на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, на їх зовнішньоекономічну діяльність зберігались: збільшення вартості енергоресурсів, зростання цін на сировину, матеріали, товари, збереження складних умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності, складність отримання кредитних ресурсів. Промисловий комплекс Одеси менше залежав від впливу негативних чинників, що обмежують розвиток галузі. Як і в попередніх періодах, вплив економічної рецесії в країні на результати діяльності основних підприємств промислового комплексу Одеси та, відповідно, обсяги надходжень податків та зборів до бюджету міста був помірним.

Темпи зростання обсягів реалізованої підприємствами м. Одеси промислової продукції протягом 2015-2017 рр. були високими та в окремі періоди перевищували відповідні темпи зростання по країні в цілому. За підсумками 2017 року промисловими підприємствами міста було реалізовано продукції на суму 25 862,6 млн. грн., що на 19,7% більше за показник відповідного періоду попереднього року в фактичних цінах, але у розрахунку на 1 мешканця вдвічі менше за аналогічний показник по країні. Як і раніше, провідними галузями промислового комплексу міста залишалися: харчова промисловість, машинобудування, металургія, виробництво іншої неметалевої продукції та постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря.

Стратегічною галуззю міста Одеса є також транспортний комплекс. На території міста діють найбільший морський порт в Україні, залізничний вокзал, автовокзал та автостанції, потужна система громадського транспорту, поблизу міста функціонує міжнародний аеропорт. Слід зазначити, що вплив економічної рецесії на результати діяльності основних підприємств транспортного комплексу міста Одеса був помірним. Морський порт міста Одеса залишається одним із лідерів за обсягами перевалки вантажів серед портів України та найкрупнішим пасажирським портом на Чорному морі. Обсяг переробки вантажів Одеським морським торговельним портом у 2017 році становив 24 136,5 тис. тонн, що на 1 114,3 тис. тонн (на 4,4%) менше, ніж у 2016 році. У номенклатурі вантажопотоків найбільшу питому вагу займають хлібні вантажі, контейнери та прокат чорних металів. У 2017 році Одеський порт забезпечив 0,7% доходів загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів. Найбільшим за кількістю перероблених вантажів серед стивідорних компаній порту є ТОВ «Бруклін-

Київ» (оператор причалів Хлібної гавані), яке в 2017 році забезпечило близько 0,6% надходжень загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів.

Важливе місце в транспортному комплексі міста Одеса займає регіональна філія «Одеська залізниця» ПАТ «Укрзалізниця», географічне положення, а також конфігурація напрямків і ділянок якої визначають її важливе транзитне і транспортне значення. Одеська залізниця обслуговує територію Одеської, Миколаївської, Херсонської, Кіровоградської, Черкаської, Дніпропетровської та Вінницької областей та є природним монополістом у даних регіонах. Динаміка основних показників, що характеризують результати діяльності Одеської залізниці, у 2017 році була позитивною. За 12 місяців 2017 року залізничниками регіональної філії «Одеська залізниця» було навантажено 32,4 млн. тонн вантажів, що на 3,7% більше, ніж у 2016 році.

У 2017 році відбувалося поживлення на ринку авіаційних послуг, передусім за рахунок міжнародних перевезень. Покращив свої показники й Міжнародний аеропорт «Одеса», який є третім за обсягами пасажиропотоку в Україні й пов'язаний повітряними лініями з багатьма містами України, СНД, країнами Євросоюзу, Азії та Африки. Пасажиропотік через КП МА «Одеса» збільшився у 2017 році на 18,8%. На сьогодні в Міжнародному аеропорту «Одеса» завершено масштабний проект реконструкції, який включав будівництво нового терміналу загальною площею 28 тис. кв. м та пропускною здатністю 3-3,5 млн. пасажирів на рік.

У місті функціонує розвинута система громадського транспорту, яка включає різні види транспорту: автобуси, тролейбуси, трамваї. З міського бюджету щорічно виділяються кошти на проведення робіт, пов'язаних із будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг. Проблеми, пов'язані з необхідністю оновлення та капітального ремонту об'єктів транспортної інфраструктури, оновлення рухомого складу та встановлення економічно обґрунтованих тарифів на проїзд, зберігаються. Слід зауважити, міська рада виділяла кошти з місцевого бюджету на фінансову підтримку підприємств електротранспорту.

У 2017 році, як і в 2016 році, обсяги зовнішньоторговельного товарообороту в м. Одесі зростали. За результатами 2017 року обсяг зовнішньоторговельного товарообороту підприємств Одеси склав 1 883,6 млн. доларів США, що у розрахунку на 1 мешканця на 15% менше середнього показника по країні. Обсяги зовнішньоторговельного товарообороту зросли на 24,5% до відповідного періоду 2016 року як за рахунок поставок імпорту (на 26,6%), так і експорту (на 21,4%). Головними статтями експорту товарів, на які припадало понад 2/3 загального обсягу експортних поставок міста, були: зернові культури, жири та олії товарного або рослинного походження та готові харчові продукти.

Залежність міста від іноземного капіталу є помірною – з початку процесу інвестування станом на 31.12.2017 р. в економіку міста було залучено 530,9 млн. доларів США прямих іноземних інвестицій, що в розрахунку на одного мешканця на 53,3% менше за середній показник по країні. Протягом 2014-2015 рр. у зв'язку з девальвацією національної валюти та зменшенням вартості акціонерного капіталу в перерахунку на іноземну валюту відбулося суттєве скорочення обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку міста. У 2016 році темпи скорочення обсягу іноземного акціонерного капіталу уповільнились, а протягом 2017 року обсяг прямих іноземних

інвестицій, залучених в економіку міста, скоротився на 0,5%. У 2017 році в м. Одесі, як і в попередніх періодах, зберігався сприятливий інвестиційний клімат.

Інвестиційна активність на території міста Одеса значною мірою визначається підприємствами транспортного комплексу. Крім того, на відміну від багатьох інших вітчизняних міст, у м. Одесі в загальному обсязі капітальних інвестицій значну питому вагу складають капіталовкладення за рахунок коштів місцевого бюджету (20,7% у 2017 році). Загальна сума капіталовкладень, освоєних протягом 2017 року на об'єктах міста за рахунок усіх джерел фінансування, зросла в 1,4 рази (без коригування на інфляційну складову) та склала 11 597,3 млн. грн., що в розрахунку на 1 мешканця перевищило середній показник по країні (на 17,7%). Протягом 2017 року у місті реалізовувались або планувалися до реалізації інвестиційні проекти провідних підприємств транспортного комплексу, а також було продовжено реалізацію проектів за участю міської влади.

Динаміка розвитку будівельної галузі міста Одеси протягом 2017 року також була позитивною. Обсяги виконаних будівельних робіт у 2017 році становили 8 081,7 млн. грн. (77,7% загальнообласного обсягу), що у фактичних цінах на 91,9% більше аналогічного показника в 2016 році. У порівнянних цінах приріст обсягу виконаних будівельних робіт у 2017 році до попереднього відповідного періоду становив 49%. Одеса залишається одним із лідерів серед вітчизняних міст з точки зору житлового будівництва. В 2017 році обсяги прийнятого в експлуатацію житла зросли на 59,7% до обсягів у відповідному періоді минулого року та в розрахунку на 1 000 осіб наявного населення, як і в попередніх періодах, цей показник суттєво перевищував відповідний показник по країні в цілому.

Комунальна власність та комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Одеси, як і для переважної більшості міст України, притаманний високий рівень зношеності основних засобів (зокрема, житлового фонду), об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста. Міська влада щороку виділяє кошти на фінансування заходів у сфері житлово-комунального господарства та приділяє особливу увагу інвестиційним програмам та програмам розвитку міжнародного співробітництва, в тому числі з міжнародними фінансовими організаціями. У 2017 році з бюджету міста також виділялись кошти на фінансову підтримку комунальним підприємствам «Житлово-комунальний сервіс» та КП «Теплопостачання міста Одеси» з метою забезпечення їх належної діяльності. Протягом аналізованого періоду рівень проплати населення за житлово-комунальні послуги перевищував середні показники багатьох міст країни.

Одеська міська рада від імені та в інтересах територіальної громади відповідно до чинного законодавства наділена повноваженнями щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності. У власності територіальної громади м. Одеси перебуває значна кількість об'єктів, у тому числі таких, що становлять комерційний інтерес. Протягом аналізованого періоду зростали обсяги надходжень від приватизації комунального майна та надання його в оренду, а також від оренди земельних ділянок, тоді як динаміка надходжень від продажу землі була слабкою. Загалом, за результатами 2017 року питома вага надходжень від операцій з

майном та землею комунальної власності (продаж та оренда) у структурі доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів становила 10,2%, що на 2 в. п. менше аналогічного показника 2016 року.

Бюджет міста

Бюджет м. Одеси – бюджет місцевого самоврядування. Одеса є містом обласного значення, зведений бюджет міста включає бюджет одного рівня – міський. Організація бюджетного процесу в місті здійснюється відповідно до Конституції України, Бюджетного кодексу України, Закону України про Державний бюджет України на відповідний рік та інших законодавчих актів. У місті Одеса забезпечується висока ефективність фінансової політики, дотримуються норми чинного законодавства у цій сфері, забезпечується оперативність прийняття та реалізації управлінських рішень.

Доходи бюджету м. Одеси формуються за рахунок податкових надходжень, неподаткових надходжень, доходів від операцій з капіталом, цільових фондів та трансфертів. Темпи зростання доходів бюджету міста (без урахування трансфертів) були високими та у більшості бюджетних періодів суттєво перевищували загальнодержавні середні показники. Зважаючи на високий рівень диверсифікації господарського комплексу Одеси та помірну його чутливість до зовнішніх ризиків, стан місцевих фінансів протягом усього аналізованого періоду залишався задовільним. Починаючи з 01.01.2015 р., завдяки позитивним наслідкам бюджетної реформи, а також внаслідок інфляційних процесів, темпи зростання доходів міського бюджету (без урахування трансфертів) підвищились. Рівень бюджетної забезпеченості також зберігався на високому рівні, у порівнянні з іншими містами країни – співвідношення обсягу доходів бюджету міста в розрахунку на одного мешканця до середнього показника по місцевих бюджетах у цілому (без урахування трансфертів) за результатами виконання бюджету у 2017 році становило 112,3% (117,5% у 2016 році та 112,6% у 2015 році), що перевищує показники більшості міст України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та структурою економіки.

Для бюджету міста Одеса характерним є низький рівень галузевої концентрації джерел наповнення доходної частини загального фонду як за основними галузями, так і основними платниками податків. Суттєва залежність бюджету від окремих основних платників податків відсутня. Рівень самостійності бюджету залишається високим, залежність від базової дотації відсутня. Починаючи з 01.01.2015 р. м. Одеса зберігає статус міста-донора. Зважаючи на те, що в попередніх бюджетних періодах по місту Одеса обсяг надходжень податку на доходи фізичних осіб у розрахунку на 1 мешканця перевищував середній показник по країні, з бюджету міста в 2015, 2016 та 2017 роках перераховувалась реверсна дотація (вилучення) в сумі 108,5 млн. грн., 132,2 млн. грн. та 156,6 млн. грн. відповідно. Бюджетом міста на 2018 рік передбачено перерахування реверсної дотації в такому ж обсязі, як і в 2017 році – 156,6 млн. грн.

Бюджет м. Одеси за результатами виконання в 2017 році мав позитивне сальдо операційного балансу за загальним фондом (1 642,7 млн. грн.), обсяг якого несуттєво зменшився в порівнянні з відповідним показником у 2016 році, що було зумовлено високими темпами зростання поточних видатків. При цьому темпи зростання операційних надходжень хоча й дещо поступались темпам росту поточних видатків

бюджету, проте теж були високими. Така динаміка була забезпечена як зростанням податкових надходжень (передусім податку та збору на доходи фізичних осіб та єдиного податку), так і збільшенням обсягу трансфертів. За спеціальним фондом обсяг операційних доходів перевищив обсяг операційних видатків на 218,9 млн. грн. Бюджет міста за підсумками 2017 року виконано з дефіцитом обсягом 928,9 млн. грн., у тому числі профіцит загального фонду склав 1 716,3 млн. грн., спеціальний фонд виконано з дефіцитом обсягом 2 645,2 млн. грн. Джерелом покриття дефіциту спеціального фонду були кошти, що передаються із загального фонду до бюджету розвитку, залишки бюджетних коштів та кошти запозичень, залучених до бюджету розвитку в аналізованому періоді.

Ліквідність бюджету міста за результатами 2015-2016 рр., перебувала на високому рівні за загальним та спеціальним фондами. Протягом 2017 року показники ліквідності бюджету міста знизались, але перебували на помірному рівні. Зважаючи на достатні показники ліквідності, до бюджету міста не залучалися короткотермінові позички з єдиного казначейського рахунку на покриття тимчасових касових розривів за загальним фондом.

Протягом 2017 року до доходної частини бюджету міста надійшло 9 335,2 млн. грн., що на 25,8% більше, ніж обсяг відповідних надходжень у 2016 році. Зважаючи на відновлення високих темпів зростання міської економіки, обсяги надходжень за переважною більшістю джерел наповнення бюджету міста зростали, а рівень виконання річного плану за доходами загального та спеціального фондів за результатами 2017 року був високим. Уточнений план за доходами в цілому було виконано на 102,7%, у тому числі відповідні планові показники доходної частини загального фонду бюджету міста виконані на 100,6%, спеціального фонду – на 135,9%.

Обсяг видаткової частини бюджету міста Одеси за результатами 2017 року становив 10 264,1 млн. грн. та збільшився на 38,5% проти відповідного попереднього бюджетного періоду. Затверджений на 2017 рік план за видатками бюджету було виконано на 99,2%. Основним напрямом видатків бюджету залишається фінансування установ бюджетної сфери (освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального забезпечення, культури і мистецтва, фізичної культури і спорту), а також житлово-комунального господарства, будівництва та транспорту. Починаючи з 01.01.2015 р. дві найбільші за обсягами видатків галузі бюджетної сфери (освіта та охорона здоров'я) фінансуються як за рахунок доходів бюджету міста, так і відповідних субвенцій з державного бюджету. При цьому частка міста в сумарному обсязі фінансування зазначених галузей зростає. Зважаючи на позитивну динаміку доходної частини бюджету міста, а також залучення запозичень до бюджету розвитку міста, обсяг фактично профінансованих видатків за переважною більшістю основних напрямів зростав високими темпами. Структура видаткової частини бюджету за економічною класифікацією характеризувалася зростанням у 2017 році питомої ваги капітальних видатків до 30,2% (28,9% у 2016 році), що відповідає високому рівню. Питома вага захищених статей в обсязі видатків загального фонду бюджету в аналізованому періоді скоротилась, але залишалася високою.

Бюджет міста Одеси на 2018 рік було затверджено 14.12.2017 р. Доходну частину бюджету міста затверджено у обсязі 8 810,5 млн. грн. (на 5,6% менше за фактичне виконання у 2017 році), видатків – 9 028,3 млн. грн. (на 12% менше, ніж фактичний обсяг в 2017 році). Зменшення обсягу доходів та видатків (у порівнянні з 2017 роком)

було зумовлено тим, що при затвердженні бюджету у трансфертах з державного бюджету були враховані лише обсяги освітньої та медичної субвенцій, надходження інших трансфертів було затверджено при коригуванні бюджету в поточному році. Основними джерелами доходної частини бюджету міста у 2018 році залишатимуться податок та збір на доходи фізичних осіб, податок на майно (в тому числі орендна плата за землю та земельний податок з юридичних та фізичних осіб), єдиний та акцизний податки, а також трансферти. Бюджетом міста було передбачено високі темпи зростання обсягу податкових надходжень до показників минулого періоду (на 24,5%), що буде забезпечено в тому числі збільшенням надходжень податку на доходи фізичних осіб (на 38,9%). У 2018 році місто зберігатиме статус міста-донора та перераховуватиме у поточному році реверсну дотацію до державного бюджету в обсязі 156,6 млн. грн.

Бюджет міста на 2018 рік прийнято з профіцитом загального фонду обсягом 1 725 млн. грн. (напрямок використання – передача коштів до бюджету розвитку). Спеціальний фонд бюджету міста затверджено з дефіцитом у сумі 2 162,4 млн. грн., джерелом покриття якого є кошти, що передаються із загального фонду, а також запозичення до бюджету розвитку та профіцитом обсягом 108,3 млн. грн., який буде спрямовано на погашення запозичень.

Боргові зобов'язання міста

Боргова політика Одеської міської влади визначається потребою у залученні додаткового фінансування для реалізації проектів із відновлення міської інфраструктури. Одеська міська рада проводить зважену та ефективну боргову політику. Зобов'язання за запозиченнями, залученими міською радою, виконувалися відповідно до укладених угод у повному обсязі. Протягом 2017 року міська рада залучила кошти внутрішнього запозичення (кредит від вітчизняного банку) та зовнішнього запозичення (кредит від НЕФКО), внаслідок чого обсяг прямого боргу збільшився до 509 007,9 тис. грн. (без врахування середньострокових позик, залучених з єдиного казначейського рахунку у попередніх бюджетних періодах). Пряме боргове навантаження станом на 01.01.2018 р. перебувало на низькому рівні та становило 8,3% фактичного обсягу доходної частини бюджету міста у 2017 році без урахування трансфертів. У поточному році очікується надходження решти коштів за кредитними угодами із НЕФКО та вітчизняним банком, а також часткове погашення зазначених кредитів відповідно до графіку. Бюджетом міста на 2018 рік встановлено граничний обсяг боргу станом на кінець поточного року в обсязі 902 183,9 тис. грн., пряме боргове навантаження залишиться на низькому рівні та становитиме 12,6%. Одеська міська рада дотримується обмежень чинного законодавства стосовно обсягу місцевого боргу, встановлених статтями 18 та 74 Бюджетного кодексу України. Протягом 2017 року, як і в попередніх періодах, рівень консолідованого боргу Одеської міської ради був помірним.

Інвестиційна привабливість

Рейтингове агентство визначає рівень інвестиційної привабливості шляхом аналізу складових, що відображають умови, в яких відбувається діяльність інвесторів, а саме: інвестиційного потенціалу та інвестиційного ризику. Високий рівень інвестиційної

привабливості міста Одеси визначається його вигідним економіко-географічним положенням, високим виробничо-науковим та санаторно-курортним потенціалом, розвинутою транспортною, комунальною та соціальною інфраструктурою, наявністю необхідної інфраструктури для розвитку підприємництва та сприятливим бізнес-середовищем, нижчим за середній по країні рівнем економічного ризику, задовільним станом місцевих фінансів.

Ключові фактори, що визначають рівень інвестиційної привабливості м. Одеси

Місто Одеса	Рівень оцінки
Географічне розташування	найвища привабливість
Природні ресурси, екологічний стан	висока привабливість
Транспортна інфраструктура (доступність до транспортних шляхів, стан транспортної інфраструктури міста)	найвища привабливість
Ринок трудових ресурсів (кількість працездатного населення, кадровий потенціал, рівень оплати праці)	високий рівень розвитку
Соціальна та інженерна інфраструктура	високий рівень розвитку
Рівень економічної активності в місті (крупний, середній, малий бізнес, роздрібний товарообіг)	найвища привабливість
Активність регіональної влади (сприяння/підтримка інвестиційної діяльності, інформаційна прозорість та відкритість для інвесторів)	високий рівень
Економічний ризик	нижчий за середній рівень ризику
Політичний ризик	помірний рівень ризику

Нижче наведена характеристика основних факторів, які впливають на прийняття інвестиційних рішень та визначають якість середовища, в якому діють суб'єкти інвестування.

Географічне розташування. Одеса є адміністративним центром Одеської області та важливим транспортним вузлом міжнародного значення. Одеса розташована на північно-західному узбережжі Чорного моря на перетині шляхів з Північної та Центральної Європи, Близького Сходу та Азії та має зручні транспортні мережі. Через місто проходять три міжнародні транспортні коридори:

- Пан-Європейський №9, що сполучає Фінляндію, Росію, Литву, Білорусь, Україну, Молдову, Румунію, Болгарію і Грецію;
- Гданськ-Одеса (Балтійське море - Чорне море), країни-учасники якого: Польща, Італія, Словенія, Угорщина, Словаччина, Україна;
- Європа-Кавказ-Азія (TRACECA), країни-учасники якого: Україна, Молдова, Болгарія, Румунія, Туреччина, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туркменістан, Узбекистан, Казахстан, Киргизстан і Таджикистан.

Потенціал розвитку обмежується наявними ресурсами землі для розширення виробництва та ведення бізнесу.

Природні ресурси, екологічний стан. Перспективи міста пов'язані з розташуванням міста на узбережжі Чорного моря. Одеса, завдяки своєму географічному розташуванню та сприятливому клімату, відноситься до провідних санаторно-курортних регіонів України. Довжина берегової лінії міста становить 30 км. На території Одеси та поблизу неї розташована група бальнео-грязьових, бальнеокліматичних та кліматичних приморських курортів державного значення. Щорічно місто відвідують близько 1 млн. туристів. Екологічна ситуація у місті є прийнятною у порівнянні з іншими регіонами. Водночас Одеса є також великим портом України та має два портові міста-супутники – Чорноморськ (на березі Сухого лиману) та Южний (на Григорівському лимані), що створює досить напружений екологічний стан для морської екосистеми цього регіону. Забруднення морського середовища відбувається через викиди в море неочищених або недостатньо очищених стічних вод Одеси, а також забрудненого поверхневого стоку з міської території. При цьому міська рада докладає зусиль щодо зменшення негативного впливу господарського комплексу на водні ресурси. Зокрема, внаслідок реалізації спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку проекту «Розвиток міської інфраструктури» у м. Одеса були збудовані та реконструйовані об'єкти магістральної частини водовідведення Південного басейну каналізування міста Одеси, що сприяло зменшенню скиду неочищених стічних вод у суху погоду (у м. Одеса, Аркадія) та повному припиненню потрапляння господарсько-побутових стоків до Новоаркадійського дощового колектору.

Ринок трудових ресурсів. Наявність у місті розвиненої ринкової інфраструктури, мережі фінансових установ, закладів освіти, охорони здоров'я та культури сприяє механічному приросту населення працездатного віку. Через велику кількість навчальних закладів на території міста, чисельність кваліфікованої робочої сили знаходиться на високому рівні. Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників у загальній кількості населення перевищує загальнодержавний показник, при цьому значна частина мешканців є досить мобільною та зайнята у малому та середньому бізнесі.

Транспортна інфраструктура. Місто є транспортним вузлом міжнародного значення. На території Одеси здійснюють свою діяльність найбільший морський порт України (ДП «Одеський морський торговельний порт»), Одеська залізниця та її структурні підрозділи, 2 автовокзали та автостанція, розвинута система громадського транспорту. Поблизу міста функціонує Міжнародний аеропорт «Одеса», який відноситься до групи найбільших за обсягами пасажиропотоку аеропортів України.

Соціальна та інженерна інфраструктура. Місто має необхідну інфраструктуру для функціонування підприємств різних видів економічної діяльності. Розгалужене житлово-комунальне господарство забезпечує надання комунальних послуг різним групам споживачів. У місті функціонує розвинута система громадського транспорту. Слід зауважити, що стан окремих об'єктів міської інфраструктури, що відносяться до сфери житлово-комунального господарства та комунального транспорту, потребує оновлення. У свою чергу міська влада щорічно виділяє кошти на відновлення міської інфраструктури за рахунок місцевого бюджету та має успішний досвід реалізації інвестиційних проектів у цій сфері, в тому числі проектів, спільних з міжнародними фінансовими організаціями. Одеса характеризується високим рівнем розвитку соціальної інфраструктури: на території міста діє широка мережа установ сфери освіти, охорони здоров'я, підприємств роздрібної торгівлі та сфери побуту.

Рівень економічної активності у місті. Місто характеризується багатогалузевою спеціалізацією господарського комплексу, завдяки чому забезпечується відносна стійкість до коливань у економічній ситуації в країні. У місті діють підприємства потужного транспортного комплексу, промисловості, будівельної галузі. На території міста функціонує розгалужена мережа установ фінансової сфери, у тому числі банків та їх філій, фінансових та страхових компаній, інших компаній, що здійснюють свою діяльність у сфері надання фінансових послуг та грошового посередництва, що покращує умови функціонування існуючих підприємств та започаткування нового бізнесу. Місто характеризується динамічним розвитком малого та середнього бізнесу, постійним розширенням сфер діяльності суб'єктів підприємництва. Також в місті сформовано високий ступінь розвитку сфери торгівлі, наявна стійка тенденція до збільшення обсягів роздрібного товарообороту.

Загалом протягом 2014-2017 років, на відміну від інших міст країни, динаміка економічного розвитку Одеси була в цілому позитивною, хоча мало місце зниження рівня ділової активності в окремих галузях.

Активність міської влади та підтримка інвестиційних проектів. Рейтингове агентство вважає, що ступінь інформаційної прозорості діяльності міської влади знаходиться на високому рівні, наявні прозорі адміністративні процедури. Бізнес-середовище є сприятливим, міська влада забезпечує необхідну підтримку розвитку підприємництва. З бюджету міста надається фінансова підтримка суб'єктам малого і середнього підприємництва, в тому числі:

- поворотна фінансова допомога суб'єктам малого і середнього підприємництва для реалізації бізнес-планів, інвестиційних, інноваційних проектів;
- часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, які підприємці отримали в банках на реалізацію своїх бізнес-планів.

Надання фінансової підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва здійснюється на конкурсних засадах.

Активну роботу у напрямку підтримки розвитку підприємницької діяльності мешканців міста проводить Одеський міський центр зайнятості. Протягом 2017 року проводилися семінари щодо умов конкурсу на отримання фінансово-кредитної підтримки в Одеському міському центрі зайнятості – для безробітних, які перебували на обліку в міській службі зайнятості, в Impact Hub Odessa – для внутрішньо переміщених осіб. З 27 червня по 3 серпня 2017 року для суб'єктів господарювання-членів багатодітних родин проведено цикл навчальних семінарів, програма яких включала вивчення таких аспектів ведення бізнесу як: оподаткування, ефективне фінансове планування, залучення інвесторів, робота з персоналом, шляхи розширення бізнесу. За підсумками проведеного семінару слухачі отримали сертифікати про проходження навчання. 11 серпня 2017 року за сприяння Одеської міської ради у рамках чемпіонату світу з підприємництва серед молоді «SAGE World Cup 2017» відбувся Міжнародний бізнес-форум Bigboss Global Business Forum, метою якого є стимулювання розвитку підприємництва, поширення ідеї соціальної відповідальності бізнесу за допомогою навчання молоді основам бізнесу, економіки. У рамках виконання розпорядження міського голови №958 від 04.10.2017 р. організовано та проведено конкурс «Кращий інноваційний проект».

В межах реалізації Програми Управління надання адміністративних послуг Одеської міської ради здійснює на умовах максимальної прозорості процедури видачі документів дозвільного характеру та надання адміністративних послуг. Владою міста реалізуються заходи щодо покращення бізнес-середовища та спрощення процедур започаткування нового бізнесу. Суб'єктам малого підприємництва з боку Одеської міської ради надається допомога щодо передачі в оренду приміщень комунальної власності.

Міська влада проводить роботу по залученню як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій з метою поліпшення інфраструктури міста, в тому числі співпрацює з міжнародними фінансовими організаціями. Рішенням міської ради затверджено Програму підтримки інвестиційної діяльності на території міста Одеси на 2016-2018 роки.

Економічні ризики. Місто не відрізняється підвищеною уразливістю до економічних потрясінь через диверсифікацію економіки міста порівняно з іншими містами обласного значення, чутливість до зміни макроекономічних показників у країні знаходиться на низькому рівні. В місті відсутні специфічні ризики.

Політичні ризики. Рейтингове агентство вважає, що на сьогодні політичні ризики у місті та регіоні є помірними.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Одеси підтверджено на рівні **uaAA-**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу рейтингів небанківських установ

О. К. Самойлова

Додатки

Бюджетні показники м. Одеси у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	2017
Податкові надходження	2 117 565,6	2 612 534,8	3 937 046,8	5 119 721,2
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	296 887,4	517 382,9	598 979,9	770 459,3
Отримані трансферти на здійснення поточних видатків	1 193 837,3	2 462 782,6	2 601 215,8	3 132 356,4
Операційні надходження всього	3 608 290,3	5 592 700,2	7 137 242,6	9 022 536,9
Поточні видатки на заробітну плату, використання товарів та послуг та інші поточні видатки	1 983 799,7	2 602 811,3	2 972 151,8	4 283 598,8
Поточні трансферти та соціальне забезпечення	1 217 251,2	1 702 499,5	2 298 084,5	2 877 268,3
Операційні видатки всього	3 201 050,8	4 305 310,8	5 270 236,3	7 160 867,1
Операційний баланс	407 239,4	1 287 389,5	1 867 006,3	1 861 669,8
Фінансовий дохід	853,4	49,2	53 360,8	75 600,1
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	15 981,6	3 106,8	0,0	4 991,1
Фінансовий баланс	-15 128,2	-3 057,5	53 360,8	70 609,0
Поточний баланс	392 111,3	1 284 331,9	1 920 367,1	1 932 278,8
Капітальні надходження	43 573,6	77 109,9	169 926,0	180 534,0
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	56 725,5	13 297,7	61 580,8	56 521,9
Капітальні надходження всього	100 299,1	90 407,7	231 506,8	237 055,9
Придбання основного капіталу	263 685,7	933 636,0	1 876 878,0	2 535 215,3
Капітальні трансферти	10 763,6	97 474,6	263 026,1	563 033,6
Капітальні видатки всього	274 449,3	1 031 110,7	2 139 904,1	3 098 248,9
Капітальний баланс	-174 150,3	-940 703,0	-1 908 397,3	-2 861 193,0
Баланс після капітальних видатків	217 961,0	343 629,0	11 969,8	-928 914,2
Кредитування (з урахуванням повернення)	-54,3	171,8	42,9	11,5
Профіцит/дефіцит	218 015,3	343 457,2	11 926,9	-928 925,7
Фінансування	-218 015,3	-343 457,2	-11 927,0	928 925,7
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Основні джерела фінансування бюджету м. Одеси, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2014	2015	2016	2017
Профіцит/дефіцит	218 015,3	343 457,2	11 926,9	-928 925,7
Фінансування	-218 015,3	-343 457,2	-11 927,0	928 925,7
Зміни залишків	-91 823,2	-209 836,2	-14 437,5	427 566,7
залишок на початок року	426 088,7	517 911,9	727 748,2	742 185,7
залишок на кінець року	517 911,9	727 748,2	742 185,7	314 619,0
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	9 360,0	0,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	9 360,0	0,0	549 000,0	649 000,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	0,0	-549 000,0	-649 000,0
Фінансування за борговими операціями	-134 900,0	-127 972,0	0,0	509 007,8
Внутрішні зобов'язання	-49 680,0	-33 120,0	0,0	506 007,8
Запозичення	0,0	0,0	0,0	506 007,8
Погашення	-49 680,0	-33 120,0	0,0	0,0
Зовнішні зобов'язання	-85 220,0	-94 852,0	0,0	3 000,0
Запозичення	0,0	0,0	0,0	3 200,0
Погашення	-85 220,0	-94 852,0	0,0	-200,0
Інші розрахунки	-652,0	-5 649,0	2 510,5	-7 648,9
кошти, що передаються до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Дані Одеської міської ради, розрахунки агентства «Кредит-Рейтинг»

Виконання доходної частини бюджету міста Одеса, тис. грн.

Показники	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Податкові надходження	2 612 534,8	3 937 046,8	5 004 455,0	5 119 721,2	102,3	130,0
питома вага податкових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %	46,0	53,0	55,1	54,8	-	-
Податок на доходи фізичних осіб	1 429 381,0	2 124 665,9	2 931 980,0	2 959 652,7	100,9	139,3
Податок на прибуток підприємств	76 019,5	-11 777,9	22 000,0	23 123,6	105,1	-
Податки на власність	-13,6	0,0	0,0	0,0	-	-
Збори та плата за спеціальне використання природних ресурсів (без плати за землю до 01.01.2015 р.)	9,0	1,7	0,0	5,6	-	320,3
Акцизний податок	265 819,8	395 144,7	419 700,0	466 623,8	111,2	118,1
Податок на нерухоме майно (за виключенням податку та орендної плати за землю, транспортного податку)	42 793,2	108 785,8	158 260,0	163 508,6	103,3	150,3
Податок та орендна плата за землю з юридичних та фізичних осіб (до 01.01.2015 р. - плата за землю)	379 322,6	716 712,0	678 500,0	689 785,0	101,7	96,2
Транспортний податок з юридичних та фізичних осіб	26 197,8	10 617,1	6 100,0	8 881,6	145,6	83,7
Єдиний податок	376 907,0	571 945,0	765 500,0	782 044,8	102,2	136,7
Місцеві податки та збори, без урахування єдиного податку та податків на нерухомість	14 096,3	18 805,0	20 300,0	23 500,7	115,8	125,0
Інші податки та збори	2 002,4	2 147,5	2 115,0	2 594,9	122,7	120,8
Неподаткові надходження	516 606,3	651 937,7	722 992,1	845 787,6	117,0	129,7
питома вага неподаткових надходжень в обсязі доходної частини бюджету, %	9,1	8,8	8,0	9,1	-	-
Власні надходження бюджетних установ та організацій	218 497,2	275 461,3	179 262,1	347 495,1	193,8	126,2
Відсотки банків за користування тимчасово вільними бюджетними коштами	0,8	53 307,7	73 500,0	75 561,6	102,8	141,7
Плата за оренду майнових комплексів та іншого майна, що є у комунальній власності	102 795,0	98 101,0	102 000,0	107 850,5	105,7	109,9
Державне мито	21 822,1	18 829,2	4 700,0	6 005,3	127,8	31,9
Плата за надання адміністративних послуг	27 466,4	41 543,1	62 855,0	68 908,8	109,6	165,9
Інші неподаткові надходження	146 024,8	164 695,4	300 675,0	239 966,4	79,8	145,7
Доходи від операцій з капіталом	77 109,9	169 926,0	168 165,0	180 534,0	107,4	106,2
питома вага операцій з капіталом в обсязі доходної частини бюджету, %	1,4	2,3	1,9	1,9	-	-
Кошти від продажу основного капіталу	25 075,1	78 942,7	106 065,0	108 209,0	102,0	137,1
Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	52 034,8	90 983,3	62 100,0	72 325,0	116,5	79,5
Цільові фонди	825,8	403,1	200,0	271,8	135,9	67,4
питома вага цільового фонду в обсязі доходної частини бюджету, %	0,01	0,01	0,00	0,00	-	-
Разом доходів	3 207 076,8	4 759 313,6	5 895 812,1	6 146 314,6	104,2	129,1
Трансферти з державного бюджету	2 454 697,5	2 591 663,6	3 130 452,7	3 125 177,9	99,8	120,6
питома вага трансфертів в обсязі доходної частини бюджету, %	43,2	34,9	34,4	33,5	-	-
Усього доходів	5 661 774,3	7 350 977,2	9 026 264,8	9 271 492,5	102,7	126,1
Трансферти, які передаються між місцевими бюджетами різних рівнів або між бюджетами однієї підпорядкованості	21 382,8	71 133,0	63 700,4	63 700,4	100,0	89,6
Усього	5 683 157,1	7 422 110,2	9 089 965,1	9 335 192,9	102,7	125,8

Джерело: Одеська міська рада

Виконання видаткової частини та кредитування бюджету м. Одеси, тис. грн.

Показник	2015 (виконано)	2016 (виконано)	2017 (план)	2017 (виконано)	% виконання річного плану	Темп росту до відп. періоду, %
Державне управління	164 074,0	219 260,8	372 389,6	360 255,5	96,7	164,3
Освіта	1 173 233,1	1 431 368,3	2 534 531,6	2 544 555,3	100,4	177,8
Охорона здоров'я	858 291,9	898 534,9	1 377 510,6	1 396 969,3	101,4	155,5
Соціальний захист і соціальна допомога	1 175 621,4	1 432 234,4	1 825 860,7	1 828 720,0	100,2	127,7
Житлово-комунальне господарство	251 455,0	502 931,1	1 532 432,7	1 511 600,5	98,6	300,6
Культура і мистецтво	119 604,1	153 104,9	232 632,1	240 826,8	103,5	157,3
Засоби масової інформація	3 928,1	3 027,2	3 870,6	3 252,6	84,0	107,4
Фізична культура і спорт	23 141,6	23 313,3	47 558,8	46 960,0	98,7	201,4
Будівництво	831 273,2	1 722 784,4	956 715,5	883 979,4	92,4	51,3
Землеустрій	479,0	1 605,5	1 403,2	1 403,2	100,0	87,4
Транспорт	418 520,5	714 752,4	997 010,2	968 911,6	97,2	135,6
Інші послуги, пов'язані з економічною діяльністю	63 817,9	83 322,8	107 490,6	106 699,9	99,3	128,1
Охорона навколишнього природного середовища та ядерна безпека	1 689,6	1 049,6	7 544,8	7 109,7	94,2	677,4
Запобігання та ліквідація надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	4 048,8	5 549,2	14 142,5	14 237,8	100,7	256,6
Обслуговування боргу	3 106,8	0,0	6 804,3	4 991,1	73,4	-
Цільові фонди	20 334,3	6 187,7	4 783,6	3 216,1	67,2	52,0
Видатки, не віднесені до основних груп, та інші видатки	118 409,4	75 622,7	143 112,1	158 912,4	111,0	210,1
Разом видатків	5 231 028,7	7 274 649,2	10 165 793,6	10 082 601,2	99,2	138,6
Трансферти іншим бюджетам	108 499,5	135 491,1	181 962,9	181 505,9	99,7	134,0
у т.ч. реверсна дотація (до 01.01.2015 р. - кошти, що передаються до Державного бюджету)	108 499,5	132 213,7	156 633,5	156 633,5	100,0	118,5
Усього видатків	5 339 528,2	7 410 140,3	10 347 756,5	10 264 107,1	99,2	138,5
Платежі за кредитними угодами, укладеними під місцеві гарантії	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Надання бюджетних позичок суб'єктам підприємницької діяльності	0,0	250,0	300,0	300,0	100,0	120,0
Повернення бюджетних позичок		-62,5	-187,5	-187,5	100,0	300,0
Надання пільгового довгострокового кредиту громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	252,6	0,0	180,0	0,0	0,0	-
Повернення кредитів, наданих для кредитування громадян на будівництво (реконструкцію) та придбання житла	-80,8	-144,6	-180,0	-101,0	56,1	69,8
Разом	5 339 700,0	7 410 183,2	10 347 869,0	10 264 118,6	99,2	138,5

Джерело: Одеська міська рада